

פרשת פקודי

נושא השבוע: בצלאל

נושא השבוע

בית הספר לאומנויות "בצלאל" הנמצא בירושלים, נקרא על שמו של בונה המשכן - **בצלאל בן אורי בן חור** למטה יהודה. כשרונו של בצלאל הוא כשרון אלוהי. האל מילא אותו "רוח אֱלֹהִים בְּחָכְמָה וּבְתִבּוּנָה וּבְדַעַת וּבְכָל מְלָאכָה, לְחֹשֵׁב מְחֻשְׁבֹת לַעֲשׂוֹת..." (שמות ל"א 3) זוהי היכולת לתכנן ולהמציא משהו **מקורי** אומנותי וחכם. כמו במיתולוגיות של עמים עתיקים אחרים הידע במלאכה בא **מאלוהים**, אולם בשונה מעמים אחרים אין לעם ישראל אל **שעוסק** במלאכה, אלא הוא נותן **לאדם** חכמה להיות בעל מלאכה. המדרש מספר כי שמו של חור, סבו של בצלאל, נזכר כאן משום שמלאכת המשכן באה לכפר על **חטא העגל** ולפי המדרש חור נהרג במעשה העגל (לפי המדרש **סירב** חור לבנות את העגל ולכן הרגו אותו).

מה בפרשה

- בהמשך לפרשה הקודמת מופיע בפרשה זו פירוט **החומרים** ששימשו למלאכת המשכן, תיאור **בגדי הכהונה** וסיום חגיגי לתיאור המלאכה.
- **ברכת משה לסיים העבודה** – המשכן וכליו הובאו אל משה והוא ראה כי בני אהרן עשו הכל לפי מצוות ה'. משה בירך אותם וציווה להקים את המשכן.
- **השכינה באה לתוך המשכן** – לאחר שהוקם המשכן כיסה הענן את אוהל מועד וכבוד ה' מלא את המשכן. מאז בכל יום שרה הענן על המשכן ובלילה, עמוד האש. רק בעלות הענן מעל המשכן נסעו בני ישראל.

פרשנות

פירושו של **רש"י** מבוסס על מדרש. ה' מכריז באזני משה על **מינוי** בצלאל בפרק ל"א (לפני חטא העגל) ושם קובע את הסדר לעשיית הדברים: אוהל מועד **ואחר כך** הארון. ודורשים חז"ל שמשה ציווה על בצלאל לבנות בסדר הפוך - קודם את הארון ורק אחר כך את המשכן. אולי כי חשב שכלי המשכן **חשובים** יותר, ושעצם מבנה המשכן הוא רק הכרח לשמירת הכלים. אולם בצלאל פעל על פי מצוות ה' ולא על פי מה שמסר לו משה, ומכאן שנודעו לו הדברים **ישירות מן האל** וכך נדרש שמו של בצלאל: בצל-אל, בחסותו של האל.

מ ד ר ש

מדרש זה מבוסס על **סדר העניינים** בבניין המקדש: האלוהים אומר למשה על אלו מלאכות בצלאל מופקד, והמדרש מדגיש כי משה **מציינם** לפי הסדר הבא: אוהל מועד, ארון וכלי המשכן. אמנם במקרא לא מופיע סדר הדברים כפי שאמר אותם משה לבצלאל, אך כנראה הדרשן רצה להראות את "**חכמת הלב**" שניחן בה בצלאל והוסיף את הסיטואציה המופיעה כאן.

נושאים לדיון:

- ניתן לשאול את התלמידים: הלא גם משה חכם מאד, כיצד יתכן כי הוא מבחין שהסדר בו אמר אלוהים את הדברים הוא משמעותי? תשובה אפשרית: משה הוא איש ה**נהגה**, לא איש מעשה ועבודה. הוא אינו מתמצא בפרטים הקטנים של הבניה והיצירה. בצלאל הוא שמבין את ההגיון בסדר משום שהוא "**איש השטח**" – הוא מתמצא בעבודה, בתכליתיות.
- על פי התשובה לשאלה הקודמת, מה ההבדל בין "חכם" ו"חכם לב" – הביטוי שנאמר על בצלאל? תשובה אפשרית: חכמה היא **הבנה בשכל**, ואילו חכמת לב היא **כשרון**. מהו כשרון? האפשרות להוציא לפועל דברים. משה אינו בעל כשרון, וקשה לו לתפוס את זה ולכן הוא מפרש את הבנתו של בצלאל כנבואה – הקרובה ביותר לתפיסתו שלו - כנביא!

פעילות נוספת

מאחר ונושא הפרשה הנבחר הוא **בצלאל בן אורי** שהפך במסורת היהודית ל**מייצג האומנות**, ניתן להזמין את התלמידים ליצור יצירת אומנות המתאימה לפרשה. ניתן להביא לכיתה ציוד המתאים ליצירת **קולאז'** (דפים צבעוניים, זיורנאליס וכדומה) או לחילופין **לבניה** (קרטונים, קל-קר וכדומה). ולהזמין את התלמידים ליצור אחד מהאובייקטים הבאים: **המשכן**, כלי המשכן, או בגדיו של הכהן הגדול. כל זאת תוך הסתייעות בתיאורים המופיעים במקרא בפרשתנו או בפרשות קודמות.